

II. számú keresztény-bölcseleti tanszék.

Tanszékvezető: Rokay Zoltán.

2010/11: téli szemeszter; 2011: tavaszi szemeszter

Tantárgyleírás.

1. félév: Filozófiai antropológia I.

Minden etikai kérdés megválaszolását, sőt már megfogalmazását is emberképünk dönti el. Amint a tantárgy neve is mutatja, az emberről van szó: Mi (ki) az ember? Felsőbbrendű élőlény? Észes lény? Isten képmása? - Az előadások betekintést kívánnak adni e kérdés megválaszolásának történetébe, valamint a kimondottan emberi jelenségek tárgyalásánál: gondolkodás, szabad akarat - ezek etikai vonatára is fel akarja hívni a figyelmet. Arra is fény fog derülni, hogy a mai antropológia éppen az etika szempontjából érdekes és időszerű. Az emberi cselekvés és magatartás kérdései teszik szükségessé, hogy az antropológiával foglalkozzunk.

Időpont: kedd, 8,15; szerda 8,15; 9,15. Hely:

Kezdet:

10 óra

II. félév: Filozófiai antropológia II. (etika)

Hamburg szabad és hanzaváros, német szövetségi állam minisztériuma kötelezővé tette az etika oktatást, minden felsőoktatási intézményben, mint a tabterv szerves részét. - Remélhetőleg ez hamarosan másutt is be fog következni, legalább középfokú oktatási szinten. Ebben az összefüggésben világos, hogy számunkra nem lehet mindegy, ki fogja a katolikus diákoknak tanítani az etikát. - Ettől függetlenül, a katolikus Tanítóhivatal és teológiá kitartott és kitart a természetes erkölcs lehetősége és ténylegessége mellett. Ez nem teszi feleslegessé és nem zárja ki a kinyilatkoztatott isteni törvényt, hanem mint "potentia oboedientialis" együtt jár vele. Nem a természetes erkölcs ténye a kérdéses, amely hívőt és nemhívőt egyaránt kötelez, hanem az etikai érvelés lehetősége, elfogadhatósága és érvényessége. - Az etika a cselekvő és helyesen cselekvő emberrel foglalkozik. Ilyen értelemben szólni kell a lelkiismeretről, az etikai érvelésről és a metaetikáról, amely bizonyítja, hogy cselekvéseink nem kizárólag érzelmi kérdést jelentenek, hanem azokról értelmesen tudunk beszélni.

Időpont: Kedd 8,15; szerda 8,15; 9,15. Hely: Kezdet.

Kötelező olvasmány: I. Rokay Zoltán, Filozófiai antropológia, SZIT, 2000.

Descartes levelei Pfalzi Erzsébet hercegnőhöz.

Ecclesia, 2008.

Karl Rahner, Teológia és antropológia. In: MÉRLEG 1972./1.

Hans Goller, Test-lélek probléma. In: MÉRLEG 1999/3.

II. Rokay Zoltán, Etika. Tudományelmélet. Jel. 2009.

Rokay Zoltán, Antik etika. Előkészületben.

Különelőadás: Antik etika, metaetika, világethosz.

Tantárgyleírás:

A kereszténység találkozását az antik világgal az Areopagoszon hosszú történelmi folyamat előzte meg, amely a görög (és később római) világ etikájának kialakulásához vezetett: a filozófia előtti etikától kezdve egészen az akadémiáig, szent Pál kortársainak etikai gondolkodásáig.

Szövevényes és izgalmas történet ez, amelynek ismerése nélkül azonban nem igazán érthetjük meg az említett találkozás következményeit, amelyek a mai napig meghatározók, legalábbis Európa területén. - Ebből az előzményből érthető a "meta-etika", akár mint az etikáról való értelmes beszéd, akár mint a valóság különböző területén érvényes helyes magatartás átfogó előfeltétele. - Az antik etika egyik sarkalatos tétele a "kozmpolitizmussal együttjáró ún. "természetes erkölcs", amelyre a maga részéről a "világethosz elgondolása épül, amely napjainkban is élénk vita tárgyát képezi.

Javasolt olvasmány: Rokay Zoltán, Antik etika (előkészületben); Rokay Zoltán, Etika. Tudományelmélet. Jel, 2009; Deborah G. Johnson, Computer Ethics, third edition, Prentice-Hall, 2001; Hans Küng, Egységes világethosz felé.

In: MÉRLEG, 30.évf. 1994/1. 43-61; Robert Spaemann, Weltethos als "Projekt"

In: Merkur, Heft 570/74. 893-904; Habermas és Katzinger vitája. In: MÉRLEG 2004/1. 71-90; Joseph Katzinger, XVI. Benedek, A nazáreti Jézus. SZIT. 2007.

Időpont: kedd 14 óra. Hely:

Kezdés:

Szeminárium:

A szemináriumon a különelőadás (Antik etika, metaetika, világethosz) alapvető szövegeit dolgozzák fel a résztvevők és munkájukról írásbeli beszámolót készítenek.

Időpont: kedd 15 óra; hely: tanszéki szoba; kezdés:

Speciális kollégium: Tudományelmélet. 2011 tavaszi szemeszter.

Tantárgyleírás.

Az újkor a természet- és ú.n. "pozitív"-tudományokat állította a tudományosság mércéjéül. Hogyan reagált erre a filozófia? Milyen pozíciót foglalt és foglal el a teológia? - Addig foglalkoztunk a tudományok ortikájával, valamint az erkölcsi (etikai) normák felállításának lehetőségével a tudományos kutatásban, eljárásban. - A jelen kurzus~~unk~~ keretében szeretnénk figyelmet szentelni az 1970-es és 80-as évek publikációinak, amelyek a katolikus teológia és a tudományelmélet viszonyával foglalkoznak, valamint a teológia módszertanának, amelynek úttörője Matthias Flacius Illyricus az ő Clavis Scripturae Sacrae c. művével, amelyben Arisztótelészre és Gallenoszra hivatkozik.

Kötelező olvasmány: Rokay Zoltán, Etika. Tudományelmélet. Jel, 2009.163-197.

Rokay Zoltán, Matthias Flacius Illyricus, Declaratio tabulae trium methodorum s. Theologiae (Előkészületben);

Feldolgozásra kerül: Anton Grabner-Haider, Theorie der Theologie als Wissenschaft, München, 1974; Helmut Peukert, Wissenschaftstheorie-Handlungstheorie-Fundamentaltheologie, Düsseldorf, 1976; Richard Schaeffler, Glaubensreflexion und ~~Wissenschaftstheorie~~ Wissenschaftstheorie, Herder, Freiburg im Breisgau, 1980; Richard Schaeffler, Wissenschaftstheorie und Theologie, in: Christlicher Glaube in moderner Gesellschaft, 20. Herder, Freiburg im Breisgau, 1892.

Időpont (2.félév): SZERDA 14[?] Hely: Kezdés:

Pázmány Péter kutatócsoport: utolsó teljesítménye a tanszékvezető

2010.05.12.-én tartott előadásának: Die Philosophie Cardinal Pázmány-~~s~~ und das veränderte Weltbild - német, magyar és szlovák változatának előkészítése, amely Pázmány 6 hivatkozásának azonosítását tartalmazza a korabeli forrásokra. - További kitűzött cél: Pázmány többi kortárs forrásának azonosítása, elsősorban hivatkozásai Cornelius Janseniusra.

Kutatómunka

Az európai monoteizmus. Eddig megjelent: Monoteizmus I, valamint Schelling vallásfilozófiájának főbb állomásai, in: Teológia, 200,3-4 és Der Monotheismus im Werk von Friedrich Wilhelm Joseph Schelling, ~~in~~ in: Deliberationes 2010/1. - Előkészületben: Monoteizmus II., valamint: Schelling és a mítosz.

A tanszék a Bölcsészeti folyóirat repátoriumának elkészítésén is dolgozik.

EGYÉB TÁJÉKOZTATÁSOK:

5

Szigorlat

A szigorlatozni szándékozó jelölt személyesen felkeresi a tanszékvezető professzort. Közös megállapodás alapján a kandidátus 5-8 oldal terjedelmű írásbeli munkát nyújt be a professzornak (lehetőleg személyesen), legkésőbb 10 nappal a szigorlat előtt. Az ehhez szükséges irodalmat a professzor határozza meg. Ezt az irodalmat a jelölt köteles felhasználni és a belőle merített idézeteket minden alkalommal felmutatni dolgozatában.

A szóbeli kötelező olvasmány segédkérdésekkel a kari könyvtárban található. Ennek az anyagnak ismerete előfeltétel a szigorlat letetéséhez.

Fogadóóra: Megegyezés szerint.